

PRALNICTWO	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-87 2760-10
	Pranie przemysłowe i chemiczne czyszczenie wyrobów włókienniczych	
	Wyznaczanie działania mechanicznego pralnic bębnowych i pralnico-wirówek	Grupa katalogowa 1109

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest ilościowe wyznaczanie działania mechanicznego pralnic bębnowych i pralnico-wirówek przy użyciu wzorców z tkaniny bawełnianej określonej czułości.

1.2. Zakres stosowania normy. Normę należy stosować do wyznaczania działania mechanicznego pralnic bębnowych i pralnico-wirówek w pralniach i zakładach produkujących pralnice.

1.3. Określenia

1.3.1. działanie mechaniczne standardowe DM_s — praca mechaniczna pralnicy standardowej Launder — Ometer mierzona na tkaninie jako liczba rozluźnionych nitki w otworach pięciu pierścieni z tkaniny wzorcowej po jednej obróbce.

1.3.2. działanie mechaniczne całkowite DM_c — praca mechaniczna pralnicy mierzona na tkaninie jako liczba rozluźnionych nitki w pięciu otworach wzorca po jednej obróbce ładunku.

1.3.3. działanie mechaniczne względne DM_w — różnica między działaniem mechanicznym całkowitym zmierzonym w badanej pralnicy a działaniem mechanicznym standardowym, wyznaczonym po takim samym czasie obróbki i obliczonym wg wzoru (3).

1.3.4. tkanina wzorcowa¹⁾ — tkanina bawełniana o splocie płóciennym, masie powierzchniowej $190 \pm 5 \text{ g/m}^2$ i czułości, dla której odchylenie standardowe obliczone wg 2.2 nie przekracza 1,5.

1.3.5. wzorzec — tkanina wzorcowa o kształcie i wymiarach wg rys. 3 mająca pięć otworów o wymiarach i rozmieszczeniu wg rys. 3a) dla pralnic o ładowności do 30 kg i wg rys. 3b) dla pralnic o ładowności powyżej 30 kg.

1.3.6. tkanina nośna — tkanina o splocie płóciennym i masie powierzchniowej zbliżonej do tkaniny wzorcowej mająca wycięte i zabezpieczone przed strzępieniem otwory wg rys. 4a) dla pralnic o ładowności do 30 kg i wg rys. 4b) dla pralnic o ładowności powyżej 30 kg.

1.3.7. rodzaj białizny — białizna określonego wymiaru i rodzaju zawartych włókien.

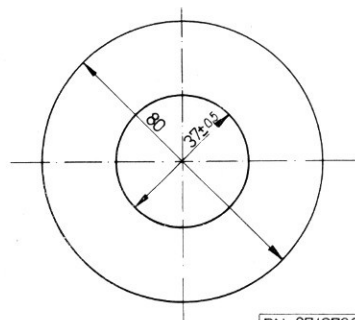
1.3.8. rozstęp R — różnica między największą i najmniejszą liczbą rozluźnionych nitki w otworach wzorca.

2. WYZNACZANIE

2.1. Przygotowanie tkaniny wzorcowej do badań. Z tkaniny wzorcowej należy usunąć apreturę wg PN-86/P-04606 p. 2.2.

2.2. Wyznaczanie czułości tkaniny wzorcowej. Należy przygotować sześć kompletów pierścieni po pięć sztuk wyciętych wg rys. 1 z tkaniny wzorcowej.

Pierścienie w komplecie powinny być tak dobrane, aby ich łączna masa wynosiła $3,5 \pm 0,1 \text{ g}$. Kolejne komplety należy poddać obróbce w maszynie standardowej w czasie 10, 20, 30, 40, 50, 60 min (jeden komplet podlega jednorazowej obróbce).

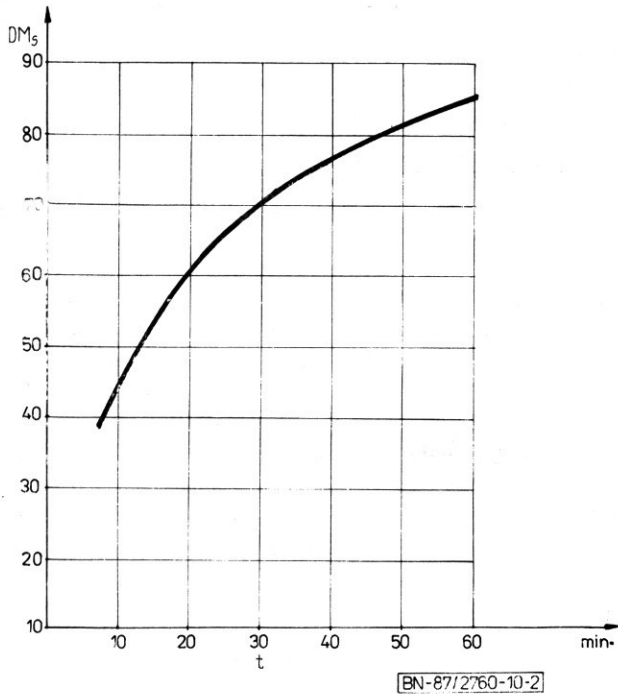

BN-87/2760-10-1

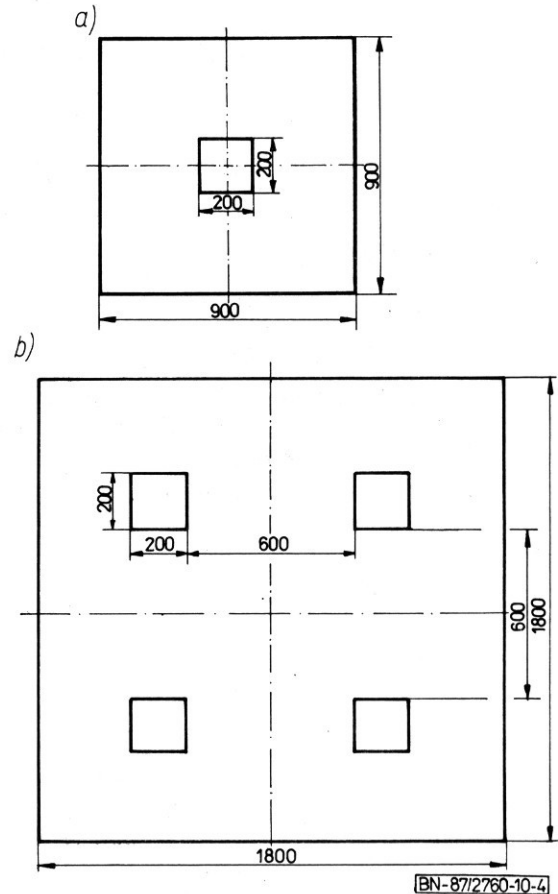
Rys. 1. Pierścień z tkaniny wzorcowej

¹⁾ Na przykład tkanina Morfeusz, symbol KTM 1917.221.404.33 produkcji ZPB PAMOTEX w Pabianicach.

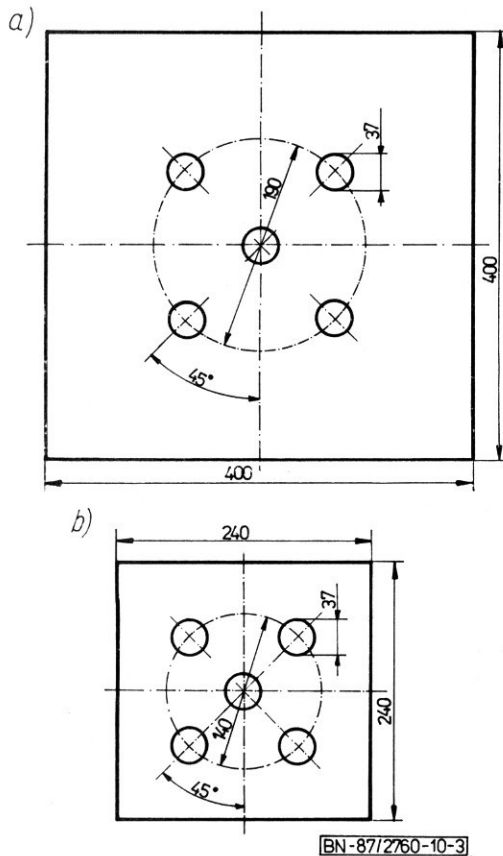
Zgłoszona przez Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Pralnictwa
Ustanowiona przez Prezesa Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy dnia 13 maja 1987 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 października 1987 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 11/1987, poz. 27)

Rys. 2. Krzywa wzorcowa

Rys. 4. Tkaniny nośne

Rys. 3. Wzorce

W celu wykonania obróbki należy w kubku metalowym umieścić pierścienie, dodać dziesięć kulet stalowych będących wyposażeniem maszyny standardowej, wlać wodę destylowaną w takiej ilości, aby moduł kąpeli wyniósł 1:50 i obrabiać w maszynie w temperaturze $20 \pm 2^\circ\text{C}$ przez określony czas z dokładnością ± 5 s. Następnie komplet pierścieni wysuszyć i policzyć liczbę rozluźnionych nitek w otworach pierścieni.

Obliczyć średnią liczbę rozluźnionych nitek x w poszczególnych kompletach wg wzoru

$$x = \frac{\sum_{i=1}^{i=5} x_i}{5} \quad (1)$$

w którym x_i — liczba rozluźnionych nitek w i -tym pierścieniu.

Obliczyć odchylenie standardowe s dla poszczególnych kompletów wg wzoru

$$s = \frac{\sum_{i=1}^{i=5} (x_i - x)^2}{4} \quad (2)$$

Jeżeli odchylenie standardowe s co najmniej pięciu kompletów nie przekracza 1,5, to tkanina ma odpowiednią czułość i można ją przyjąć jako wzorcową.

Jeżeli odchylenie standardowe dla dwóch kompletów przekracza 1,5, to należy powtórzyć badania dla tych kompletów.

Po wtórnych badaniach co najmniej jeden z kompletów powinien spełniać warunek dla wartości odchylenia standardowego, aby można było uznać, że tkanina ma odpowiednią czułość i przyjąć za wzorcową.

Jeżeli powtórne badania dwóch kompletów dadzą wynik negatywny ($s > 1,5$) lub gdy podczas pierwszych badań trzy z sześciu kompletów dały wynik negatywny, to tkanina jest nieodpowiedniej czułości i nie można jej przyjąć za wzorcową. Należy wówczas wykonać próby z inną tkaniną.

2.3. Wykreślenie krzywej wzorcowej. Na podstawie średnich wartości liczby rozluźnionych nitek dla poszczególnych kompletów obliczonych wg 2.2, wykreślić krzywą wzorcową przedstawioną przykładowo na rys. 2.

2.4. Przygotowanie wzorców. Dla pralnic o ładowności do 30 kg należy stosować bezpośrednio cztery wzorce wg rys. 3a) lub cztery wzorce wg rys. 3b) wszyte oddzielnie w cztery tkaniny nośne wg rys. 4a). Dla pralnic o ładowności powyżej 30 kg należy stosować cztery wzorce wg rys. 3b) wszyte w jedną tkaninę nośną wg rys. 4b).

2.5. Wyznaczanie działania mechanicznego całkowitego DM_c . W bębnie badanej pralnicy umieścić cztery wzorce, wybraną ilość tego samego rodzaju białizny zważonej z dokładnością $\pm 0,2$ kg, dodać wody odmierzanej z dokładnością $\pm 0,5$ dm³ w temperaturze $20 \pm 2^\circ\text{C}$ do uzyskania wymaganego modułu kąpieli. Ładunek poddać obróbce w wybranym czasie mierzonym z dokładnością ± 10 s.

Po obróbce wysuszyć wzorce i obliczyć działanie mechaniczne całkowite DM_c jako średnią liczbę rozluźnionych nitek w poszczególnych wzorcach. Należy operować takim załadunkiem i modułem kąpieli, ażeby różnica rozluźnionych nitek w poszczególnych wzorcach nie przekraczała wartości sześć ($R \leq 6$).

2.6. Działanie mechaniczne względne DM_w należy obliczyć wg wzoru

$$DM_w = DM_c - DM_s + 100 \quad (3)$$

w którym DM_s — działanie mechaniczne standardowe odczytane z wykresu krzywej wzorcowej dla tego samego czasu obróbki, w którym wyznaczono działanie mechaniczne całkowite DM_c .

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Pralnictwa, Łódź.

2. Normy związane

PN-86/P-04606 Użytkowanie wyrobów włókienniczych. Badanie pro-

cesu prania przemysłowego bawełnianych i bawełnopodobnych wyrobów włókienniczych

3. Autor projektu normy — dr inż. Ryszard Radzyńkiewicz — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Pralnictwa, Łódź.